

Recomanacions per afrontar el virus de la grip A en l'àmbit educatiu

3 de setembre de 2009

Aquest document ha estat elaborat pels departaments de Salut i d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Tenint en compte que l'evolució epidemiològica del virus de la grip A és impredecible, el contingut de les recomanacions d'aquest document es pot anar modificant a mesura que la situació ho requereixi.

Índex

1. Justificació i evidència científica
2. Recomanacions generals per a l'alumnat, el professorat i la resta del personal del centre docent
3. Recomanacions per als infants amb factors de risc
4. Recomanacions per a les persones adultes amb factors de risc i per a les dones embarassades
5. Vacunació
6. Enllaços en línia
7. Unitats de vigilància epidemiològica del Departament de Salut (UVE)

1. Justificació i evidència científica

El virus de la grip A és un nou virus que fins ara no s'havia trobat en éssers humans.

La simptomatologia compatible amb la grip A és febre igual o superior a 38°C i símptomes d'infecció respiratòria aguda (tos, dificultat respiratòria, mal de cap, augment de la secreció nasal, mal de coll, dolors musculars i malestar general), que poden anar acompanyats de diarrea i vòmits.

El mecanisme de transmissió del virus de la grip A és el mateix que el de la grip estacional. Aquest virus es transmet, com els de la grip estacional, amb certa facilitat: per via aèria, per mitjà de les gotes que s'expulsen en tossir o esternudar (gotes de Flügge i gotes de Wells), i per contacte directe, en tocar objectes contaminats per les secrecions d'una persona infectada.

Per prevenir la propagació de la malaltia convé tenir presents les recomanacions higienicosanitàries internacionals que indiquem en aquest document.

Tenint en compte que el quadre clínic de la grip A es manifesta de forma lleu en la majoria dels casos i que no hi ha prou evidència científica que el tancament d'escoles sigui una mesura eficaç per disminuir la incidència o la transmissió de la nova malaltia, no és aconsellable prendre aquesta mesura.

2. Recomanacions generals per a l'alumnat, el professorat i la resta del personal del centre docent

- **Quan es tus o s'esternuda, tapar-se la boca i el nas amb un mocador de paper d'un sol ús.** No s'ha de tossir o esternudar tapant-se la boca amb la mà, ja que els virus es queden a la mà i si es toca una superfície (una taula, una barana, etc.) poden romandre-hi actius durant un temps (http://www.gencat.cat/especial/grip_a/img/GripA.pdf).
- **Mantenir les mans netes, rentar-les amb aigua i sabó durant uns 10 o 20 segons i rentar-se sistemàticament les mans després d'haver tossit o esternudat** (http://www.gencat.cat/especial/grip_a/img/GripA.pdf).
- **Eixugar-se les mans amb mocadors de paper d'un sol ús.**
- **No apropar les mans brutes o contaminades a les mucoses dels ulls i del nas.**
- **Ventilar els espais tancats** (classes, despatxos, zones comunes, etc.) com a mínim durant 15 minuts al dia.
- **Netejar i desinfectar regularment amb els productes habituals les superfícies dures; sobretot les que l'alumnat utilitza amb freqüència** i les que entren més en contacte amb les mans (llapis, taules, teclats d'ordinador, ratolins, manetes de porta, etc.).
- **A les llars d'infants, augmentar la neteja i desinfecció de les joguines compartides**, ja que fàcilment poden entrar en contacte amb les secrecions nasals dels infants.
- **Netejar freqüentment** les joguines, els instruments musicals, els llapis i, en general, el material escolar compartit.
- **Evitar compartir** gots, coberts, raspalls de dents i altres objectes que puguin haver estat en contacte amb saliva o secrecions.
- Si una persona té símptomes compatibles amb la grip A, ha de quedar-se a casa fins almenys 24 hores després de la desaparició de la febre (si no pren antipirètics) i ha de reduir el contacte amb persones sanes.
- A les llars d'infants i les escoles d'educació infantil, els infants amb símptomes compatibles amb la grip A han de quedar-se a casa, com a mínim, 7 dies des de l'aparició dels primers símptomes i fins almenys 24 hores després que desapareguin, i han de reduir el contacte amb persones sanes.
- Quan una persona que ha patit la malaltia **torna a anar a l'escola, ha de continuar extremant les mesures higièniques**, ja que durant uns quants dies (aproximadament 10) pot ser que encara hi hagi risc de contagi.
- No es recomana fer quarantena als infants ni al personal que hagi estat en contacte amb possibles casos de grip A.
- Quan es confirmi un cas en una aula, informar-ne les famílies de l'alumnat d'aquesta aula per tal que vigilin que els seus infants no presentin cap símptoma; en cas contrari, és a dir, si l'infant presenta algun símptoma, la família no l'ha de portar a l'escola i s'ha de posar en contacte amb el seu metge o metgessa.

- Quan durant la jornada escolar es detecti que hi ha un infant que té símptomes compatibles amb la grip A, avisar la família perquè el passi a buscar i recomanar-li que el porti al seu centre de salut. Mentre sigui en el centre docent, se l'ha de mantenir aïllat.
- En el cas que a l'escola hi hagi una falta d'assistència superior a l'habitual, seguir les recomanacions de control que decideixin conjuntament les àrees bàsiques de salut (ABS), els sectors i les regions sanitàries, i les unitats de vigilància epidemiològica (UVE).
- En cas de dubte o per fer consultes, trucar a **Sanitat Respon (902 111 444)** o consultar la pàgina web <http://www.gencat.cat/salut>.

Els centres escolars han d'informar i sensibilitzar les famílies, l'alumnat, el professorat i la resta del personal del centre sobre la importància de rentar-se les mans amb aigua i sabó abans de manipular aliments, abans i després d'anar al lavabo, després de canviar els bolquers i de rentar els infants petits, abans i després d'atendre una persona que s'ha constipat, després d'esternudar o tossir, després de manipular qualsevol objecte o material que pugui estar brut i després d'atendre la ferida d'una persona.

3. Recomanacions per als infants amb factors de risc

La infecció pel virus de la grip A pot comportar complicacions als infants que pateixen malalties cròniques com ara asma, diabetis, cardiopaties, metabolopaties o neuropaties. En aquests casos convé prendre les mesures següents:

- L'infant ha de **portar mocadors de paper d'un sol ús**; quan tussi o esternudi s'ha de tapar el nas i la boca amb el mocador i després l'ha de llençar i s'ha de rentar les mans.
- L'infant s'ha de **rentar les mans com a mínim durant 20 segons amb aigua i sabó** (http://www.gencat.cat/especial/grip_a/img/GripA.pdf).
- L'infant s'ha d'**eixugar les mans amb mocadors de paper d'un sol ús**.
- **Evitar que l'infant estigui a prop de persones que puguin tenir la grip.**
- **Netejar i desinfectar totes les superfícies** que l'infant toqui amb freqüència.
- En el cas que hi hagi casos de grip a la classe, s'ha de recomanar a la família que ho comuniqui al metge de l'infant.
- Si es detecta que l'infant té algun símptoma compatible amb la grip, posar-se en contacte amb la seva família.

4. Recomanacions per a les persones adultes amb factors de risc i per a les dones embarassades

La infecció pel virus de la grip A pot comportar complicacions a les dones embarassades i a les persones adultes que pateixen malalties cròniques com ara asma, diabetis, cardiopaties, metabolopaties o neuropaties

(<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir438/embarprot09.pdf>). En aquests casos convé prendre les mesures següents:

- **Rentar-se les mans com a mínim durant 20 segons amb aigua i sabó, especialment després d'haver tossit o esternutat.**
- La persona ha de **portar mocadors de paper d'un sol ús**; quan tussi o esternudi s'ha de tapar el nas i la boca amb el mocador i després l'ha de llençar i s'ha de rentar les mans
- **Evitar estar a prop de persones que presentin símptomes compatibles amb la grip A.**
- **Netejar i desinfectar totes les superfícies** que la persona toqui amb freqüència.
- Si es detecta que una persona té algun dels símptomes compatibles amb la grip A, posar-se en contacte amb el seu centre d'atenció primària (CAP).
- Si hi ha indicis que una persona embarassada ha pogut estar exposada al virus de la grip A dins de l'aula, recomanar-li que es posi en contacte amb Sanitat Respon (902 111 444) o amb el seu CAP.

5. Vacunació

D'acord amb les mesures acordades pel Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut (CISNS) els primers grups de l'àmbit escolar que es vacunaran contra la grip A són:

- les persones que tenen una patologia crònica¹ i una edat igual o superior a 6 mesos i
- les dones embarassades.

Pel que fa a la resta de grups, es valorarà la conveniència de vacunar-los segons l'evolució de la pandèmia.

¹ S'inclouen en aquest grup persones que pateixen patologies cardiovasculars (excepte hipertensió arterial), patologies respiratòries com ara asma, diabetis, insuficiència renal moderada o greu, hemoglobinopaties i anèmies moderades o greus, asplènia, una malaltia hepàtica crònica avançada, malalties neuromusculars greus, immunosupressió i obesitat mòrbida ($IMC \geq 40$), i també les persones que reben quimioteràpia i les menors de 18 anys sotmeses a un tractament prolongat d'àcid acetilsalicílic.

Enllaços en línia

- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut
<http://www.gencat.cat/salut>
- Gobierno de España. Ministerio de Sanidad y Política Social
<http://www.msc.es>
- Centers for Diseases Control and Prevention
<http://www.cdc.gov/h1n1flu/groups.htm>
- European Centre for Disease Prevention and Control
[http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/Pages/Influenza_A\(H1N1\)_Outbreak.aspx](http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/Pages/Influenza_A(H1N1)_Outbreak.aspx)
- World Health Organization
<http://www.who.int/csr/disease/swineflu/en/index.html>

Unitats de vigilància epidemiològica del Departament de Salut (UVE)

Agència de Salut Pública de Barcelona

(Barcelona ciutat)

Servei d' Epidemiologia

Telèfons: 932 384 555 i 932 384 545 (centraleta)

Unitat de Vigilància Epidemiològica Barcelonès Nord

(Badalona, Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i el Maresme)

Serveis Territorials de Salut a Barcelona

Regió Sanitària de Barcelona

Telèfon: 935 513 727

Unitat de Vigilància Epidemiològica Costa de Ponent

(l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, Garraf i l'Hospitalet de Llobregat)

Serveis Territorials de Salut a Barcelona

Regió Sanitària de Barcelona

Telèfons: 935 515 798 i 935 515 700 (centraleta)

Unitat de Vigilància Epidemiològica Vallès Oriental i Occidental

(el Vallès Oriental i el Vallès Occidental)

Serveis Territorials de Salut a Barcelona

Regió Sanitària de Barcelona

Telèfon: 937 332 157

Unitat de Vigilància Epidemiològica Catalunya Central

(l'Anoia, el Bages, el Berguedà i Osona)

Serveis Territorials de Salut a Barcelona

Regió Sanitària de Catalunya Central

Telèfons: 938 726 743 i 938 753 381 (centraleta)

Unitat de Vigilància Epidemiològica a Girona

(l'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès, la Selva, Bolvir, Alp, Ger, Llívia i Puigcerdà)

Serveis Territorials de Salut a Girona

Regió Sanitària de Girona

Telèfons: 972 941 457 i 972 200 054 (centraleta)

Unitat de Vigilància Epidemiològica a Lleida

(les Garrigues, la Noguera, el Pla d'Urgell, la Segarra, el Segrià, l'Urgell, el Solsonès, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, la Vall d'Aran, l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, Montellà i Martinet, Bellver de Cerdanya, Prullans i Prats i Sansor)

Serveis Territorials de Salut a Lleida

Regió Sanitària de Lleida

Telèfons: 973 701 634 i 973 701 600 (centraleta)

Unitat de Vigilància Epidemiològica a Tarragona

(l'Alt Camp, el Baix Camp, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Priorat i el Tarragonès)

Serveis Territorials de Salut a Tarragona

Regió Sanitària Camp de Tarragona

Telèfons: 977 249 613 i 977 224 151 (centraleta)

Unitat de Vigilància Epidemiològica a Terres de l'Ebre

(el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta)

Serveis Territorials de Salut a Terres de l'Ebre

Regió Sanitària de Terres de l'Ebre

Telèfons: 977 449 623 i 977 448 170 (centraleta)